

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce **ČSAD Turnov s.r.o.**, se sídlem Přepěřská 1602, Turnov, okres Semily, zastoupeného JUDr. Jaroslavou Vančurovou, advokátkou se sídlem Na Pláni 3794/2, Jablonec nad Nisou, proti žalovanému **Krajskému úřadu Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2006, č. j. KULK/81167/2006, sp. zn. ORVZZP/1331/2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 28. 2. 2008, č. j. 59 Ca 30/2007 – 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Shora označeným rozhodnutím žalovaný změnil k odvolání žalobce rozhodnutí Městského úřadu Turnov, odboru životního prostředí (dále jen „městský úřad“), ze dne 12. 9. 2006, č. j. OZP/06/1104/HOJ-R142, tak, že snížil pokutu uloženou žalobci podle § 118 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů na 700 000 Kč. Uvedeným rozhodnutím městský

úřad uložil žalobci za nedovolené vypouštění odpadních vod v rozporu s podmínkami stanovenými k jejich vypouštění do vod povrchových (Odolenovický potok a následně Jizera), k němuž došlo dne 1. 8. 2005 v areálu žalobce, původně pokutu ve výši 1 400 000 Kč. Žalovaný v rozhodnutí vyšel z toho, že žalobce byl na základě rozhodnutí tehdejšího ONV Semily ze dne 6. 4. 1984, č. j. 368/84-233/1, oprávněn vypouštět řádně předčištěné odpadní vody z mycích ploch. Provedenými důkazy bylo ověřeno, že při havárii dne 1. 8. 2005 došlo k vypouštění nepředčištěné vody do Odolenovického potoka, čímž žalobce porušil ustanovení § 38 odst. 3 vodního zákona, protože nezajistil, aby byla vypouštěna voda předčištěná. K uvedenému došlo tím, že pracovník společnosti Purum s. r. o. na základě pokynů žalobce odsál vlastní kaly u čistírny odpadních vod (ČOV) a po té je přecerpal do lapolu (odlučovače ropných látek) u vrátnice areálu žalobce, jehož majitelem je žalobce. Žalovaný zmínil i další skutečnosti, a to, že v době havárie byl lapol ve špatném technickém stavu, nezajištěný proti aplikaci jakékoli látky do něj, mezi poklopy byl zjištěn otvor a v době šetření neexistovala žádná překážka, která by bránila tomu, aby do lapolu bylo cokoli vpraveno. Tato zjištění podle žalované sice neměla vliv na vznik a průběh havárie, ale svědčila o tom, že žalobce zanedbával i povinnosti stanovené zákonem o vodách pro vlastníky vodních děl. Snížení pokuty uložené městským úřadem žalovaný odůvodnil tak, že se ztotožnil s důvody, pro které městský úřad stanovil pokutu ve výši 1 400 000 Kč (negativní hodnocení způsobu, jakým žalobce spolupracoval se správním orgánem prvního stupně, absence snahy o učinění konkrétních opatření do budoucna), nicméně zhodnotil, že s ohledem na další finanční povinnosti žalobce při sanačních pracích by ponechání pokuty v původní výši vedlo k nepřiměřené tvrdosti.

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce správní žalobou. Namítl, že za předmětnou havárii je odpovědná pouze společnost Purum s. r. o., dále skutečnost, že již v oznámení o novém projednání věci ze dne 18. 8. 2006 byl označen za pachatele správního deliktu a poukazoval i na to, že nebylo prokázáno, že by nepředčištěnou vodu „vypustil“, ale pouze to, že „došlo k vypuštění“. Rovněž poukázal na nedostatky ve výroku rozhodnutí žalovaného, na rozpory ve svědeckých výpovědích a na to, že žalovaný hodnotil jako nepravdivé výpovědi pracovníků žalobce. Dále zdůraznil, že čištění ČOV u společnosti Purum s. r. o., neobjednal on, ale České dráhy, a. s., přičemž zpochybňoval závěr žalovaného, že by pracovník společnosti Purum s. r. o., jednal na základě příkazu pracovníka žalobce. Žalobce dále namítal podjatost pracovníka městského úřadu Ing. H., který vedl správní řízení v prvním stupni. Nesouhlasil rovněž se zjištěními, která dle žalovaného svědčila o tom, že žalobce zanedbával i povinnosti stanovené zákonem o vodách pro vlastníky vodních děl, ani s důvody, o které správní orgán prvního stupně a následně i žalovaný opřeli svá rozhodnutí o výši pokuty. Rovněž namítl, že součástí správního spisu nebyly některé protokoly o výsleších svědků, které správní orgán prvního stupně použil jako podklady pro své rozhodnutí.

II.

V záhlaví označeným rozsudkem krajský soud žalobu zamítl; některé žalobní námitky krajský soud shledal neopodstatněnými, jiným sice přisvědčil, ale dospěl k závěru, že tyto namítané skutečnosti nemohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. Jako neopodstatněné krajský soud posoudil konkrétně námitku nedostatku

výroku rozhodnutí žalovaného a námitku podjatosti pracovníka městského úřadu Ing. H. Ohledně výše uložené pokuty krajský soud konstatoval, že žalovaný patřičným a přiléhavým způsobem odůvodnil, proč rozhodl o pokutě znovu a jakými podstatnými úvahami byl při stanovení výše pokuty veden, navíc jeho úvahy nepostrádají jisté benevolence.

Označení žalobce za viníka v oznámení o novém projednání věci ze dne 18. 8. 2006 sice krajský soud považoval za nevhodné, konstatoval však, že tato skutečnost rozhodně nemohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé.

Za vadu řízení pak krajský soud označil postup správních orgánů, které opíraly svá rozhodnutí v obecné rovině o svědecké výpovědi, ačkoli v řízení o správním deliktu žalobce žádní svědkové vyslýcháni nebyli, a tudíž z nich nemohly správní orgány čerpat skutkové závěry. Nelze totiž směšovat tři samostatná řízení - vedená jednak proti pracovníkovi společnosti Purum s. r. o., jednak proti společnosti Purum s. r. o., a jednak proti žalobci - i přestože předmětem všech tří řízení byla tatáž havárie. Každý z uvedených subjektů může mít v daném řízení jen určité procesní postavení. Nicméně krajský soud dospěl k závěru, že tato vada nemohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé, protože zástupce žalobce byl prokazatelně seznámen s obsahem spisu v předmětném správním řízení, přičemž v podstatě namítá, že nebyl seznámen právě s obsahem správních spisů týkajících se řízení proti pracovníkovi společnosti Purum s. r. o., a proti společnosti Purum s. r. o. Podstatné pak je, že odpovědnost za správní delikt podle § 116 vodního zákona je objektivní („odpovědnost za následek“) a uvedené ustanovení ani nezná žádné liberační důvody, jejichž uplatněním by se právnická osoba mohla odpovědnosti za správní delikt zprostit. Žalobce byl jako vlastník lapolu povinen s tímto zařízením zacházet tak, aby nedošlo k úniku nepředčištěných vod. Je přitom prokázáno (a žalobce to nikdy nezpochybnil), že nepředčištěné vody unikly výhradně ze zařízení žalobce. Na uvedeném principu objektivní odpovědnosti postavily správní orgány svá rozhodnutí. Z tohoto pohledu jsou výsledky osob provedené v přestupkovém řízení proti pracovníkovi společnosti Purum s. r. o. pro potřeby řízení proti žalobci nadbytečné a nebyl tudíž ani důvod, aby byly zmiňovány v napadeném rozhodnutí.

III.

Žalobce (dále také „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností. Jako důvody kasační stížnosti výslovně označil důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s. a domáhal se, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Předně stěžovatel namítl, že skutečnost, že byl již na počátku správního řízení - v oznámení „o zahájení řízení“ ze dne 18. 8. 2006 - označen za pachatele, svědčí o tom, že správní orgán si již v této fázi učinil úsudek o odpovědnosti stěžovatele za správní delikt a již od tohoto okamžiku měl zájem na tom, aby byl stěžovatel potrestán.

Dále stěžovatel namítá, že odborným pracovníkům správních orgánů obou stupňů muselo být zřejmé, že je-li vůbec stěžovatel za správní delikt odpovědný,

nenese tuto odpovědnost sám, resp. jeho podíl na odpovědnosti za správní delikt není ten hlavní a podstatný. Odpovědnost za porušení právní povinnosti „právníckou osobou“ nesla dle žalobce specializovaná společnost Purum s. r. o., neboť právě její odborně vyškolený pracovník v rozporu se svými povinnostmi prokazatelně vypustil do lapolu stěžovatele nepředčištěné odpadní vody, lapol stěžovatele zcela zničil, a tedy vypustil do vodního toku zaolejované odpadní vody přes lapol stěžovatele s vědomím následků, přičemž tohoto jednání se dopustil nikoli jako fyzická osoba podnikající, ale jako pracovník odborné organizace, která za takové jednání odpovídala.

Pracovník správního orgánu prvního stupně Ing. H. se však otázkou, zda odpovědnost nenesla také společnost Purum s. r. o., vůbec nezabýval, proti této společnosti ani nikdy nezahájil správní řízení a vše bylo vyřešeno pouze přestupkovým řízením proti jejímu zaměstnanci. Jmenovaný pracovník správního orgánu prvního stupně vedl správní řízení v rozporu s příslušnými předpisy, protože jako důkazy v řízení použil listiny pocházející z jiného řízení, neumožnil stěžovateli se s těmito důkazy seznámit a nepoučil stěžovatele o tom, jaké důkazy může použít ke své obhajobě. Proto součástí správního spisu nejsou žádné doklady o tom, jaká opatření následně přijal a jaké náklady vynaložil, což mohlo mít vliv při úvaze správních orgánů o výši pokuty. Podjatost pracovníka správního orgánu prvního stupně Ing. H. musela být dle stěžovatele odvolacím orgánem zřejmá, přesto k ní však nepřihlédl.

Rovněž odvolací orgán zcela přehlížel skutečnost, že hlavní odpovědnost měla být vyvozena vůči společnosti Purum s. r. o. Důvodnost jeho námitek nyní potvrzuje žaloba Libereckého kraje podaná k Okresnímu soudu Semily dne 23. 11. 2007, o zaplacení náhrady nákladů sanačních prací při likvidaci znečištění na řece Jizeře v srpnu 2005. Uvedenou žalobu podal Liberecký kraj proti stěžovateli a společnosti Purum s. r. o., přičemž v ní uvedl, že obě společnosti porušily nejenom obecnou povinnost k ochraně vod podle § 5 odst. 1 vodního zákona, ale i povinnost nakládat s vodami v souladu s povoleními vydanými těmto společnostem k jejich činnosti. Společnost Purum s. r. o., se pak k předmětné žalobě vyjádřila tak, že proti ní nikdy žádné správní řízení pro porušení povinnosti nebylo zahájeno. Přesto však krajský soud posoudil situaci tak, že byla vedena tři správní řízení (i proti společnosti Purum s. r. o.). V případě, že byla vedena dvě správní řízení o porušení právní povinnosti, měly být zváženy podíly jednotlivých subjektů na porušení právní povinnosti a způsobených následcích a podle toho měla být rozdělena i sankce. To se však nestalo a stěžovatel nese tíži celé sankce sám.

Závěrem stěžovatel připustil, že jeho lapol nebyl zabezpečen tak, aby do něj nemohly být vypuštěny nepředčištěné odpadní vody bez násilného otevření, přičemž však zdůraznil, že veškeré stoky do Odolenovického potoka jsou po celé jeho trase volně přístupné. Dále stěžovatel nesouhlasil s tím, že o správné fungování lapolu řádně nepečoval (lapol byl zničen až pracovníkem společnosti Purum s. r. o.). Nesouhlasil ani s názorem krajského soudu, že skutečnost, že nebyla v době havárie obsazena vrátnice jeho areálu, svědčí o ledabylosti jeho péče o lapol.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na své vyjádření k žalobě. V něm zdůraznil zejména tu skutečnost, že stěžovatel byl vlastníkem lapolu, k jehož provozu měl úřední povolení a byl povinen dbát na provoz tohoto zařízení. Jeho

odpovědnost za předmětný správní delikt je odpovědností objektivní, nezkoumá se tedy otázka zavinění, a podstatné proto je, že z dokazování vyplývá, že stěžovatel porušil své povinnosti tím, že nezajistil, aby se do lapolu nedostala nepředčištěná voda a tím nedošlo ke znečištění vodního toku.

IV.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a z důvodů vymezených v kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel směřuje své kasační námitky především dvěma směry. Za první namítá, že pracovník správního orgánu Ing. H., který v jeho věci vedl řízení, byl podjatý. Tuto námitku přitom zakládá na chybném postupu správního orgánu prvního stupně a patrně i na skutečnosti, že jej správní orgán prvního stupně označil za pachatele správního deliktu již v oznámení o novém projednání věci ze dne 18. 8. 2006. Za druhé nesouhlasí s tím, že v případě předmětné havárie byla ve správním řízení posuzována pouze jeho odpovědnost, a nikoli také odpovědnost společnosti Purum s. r. o.

IV./a

Jak krajský soud v napadeném rozsudku, tak i žalovaný ve shora uvedeném rozhodnutí shodně konstatovali, že stěžovatel vznesl námitku podjatosti Ing. H. až v odvolání ze dne 26. 9. 2006, kterým napadl v pořadí druhé rozhodnutí orgánu prvního stupně (vydané po novém projednání věci po té, co první rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žalovaný z důvodů nesprávné právní kvalifikace zrušil), ačkoli již od prvního projednání věci věděl, že za správní orgán prvního stupně řízení provádí právě Ing. H. V tomto odvolání stěžovatel založil svou pochybnost o nepodjatosti na skutečnosti, že Ing. H. byl zaměstnancem stěžovatele v době od 3. 4. 2000 do 31. 8. 2000, kdy skončil pracovní poměr dohodou, přičemž zmínil i okolnosti ukončení pracovního poměru, které však nespecifikoval. Dále ve svém odvolání zmínil podjatost Ing. H. v jiném v dané době probíhajícím – stavebním řízení, kdy jmenovaný pracovník měl oddalovat vydání vyjádření k podkladům.

Krajský soud pak k takto uplatněné námitce podjatosti uzavřel, že postup stěžovatele byl v tomto směru účelový, protože uvedené důvody podjatosti neuplatnil, „jakmile se o nich dozvěděl“ (srov. § 9 a násl. zákona č. 71/1967 Sb.). S tímto závěrem se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje. Je zřejmé, že existence dřívějšího krátkého pracovního poměru Ing. H., a tedy i okolnosti jeho ukončení, musely být stěžovateli již při prvním projednání věci známy. Sám stěžovatel pak v žalobě ke krajskému soudu potvrdil, že již od počátku řízení věděl, že u správního orgánu prvního stupně vede řízení právě Ing. H. Nic mu tedy nebránilo v tom, aby námitku podjatosti uplatnil tak, jak vyžadovalo citované ustanovení správního řádu. Pro úplnost (stěžovatel již dále ani v řízení před správním orgánem ani v řízení před soudem tuto skutečnost nerozváděl) lze

poznámenat, že postup jmenovaného pracovníka v jiném řízení nelze považovat za důvod podjatosti.

Žalovaný se pak v žalobou napadeném rozhodnutí s ohledem na svou povinnost přezkoumat rozhodnutí správního orgánu v celém rozsahu zabýval i otázkou, zda stěžovatelem uvedený dřívější pracovní poměr skutečně mohl představovat důvod pro vyloučení Ing. H. z projednávání věci u správního orgánu prvního stupně. Řešil tedy de facto otázku, zda byl Ing. H. sám povinen podle § 11 správního řádu skutečnost dřívějšího krátkodobého pracovního poměru oznámit svému nadřízenému, tak aby o otázce jeho případné podjatosti mohlo být dle § 12 správního řádu rozhodnuto. Žalovaný však dospěl k závěru, že stěžovatelem uvedený dřívější krátkodobý pracovní poměr nelze považovat za důvod podjatosti. Na tento závěr a jeho odůvodnění pak odkázal i krajský soud v napadeném rozsudku.

K tomu může Nejvyšší správní soud toliko uvést, že výše popsany krátkodobý pracovní poměr, který mezi stěžovatelem a Ing. H. existoval více než pět let před zahájením předmětného správního řízení, nemůže být bez dalších k tomu přistupujících skutečností považován za důvod pochybností o podjatosti jmenovaného pracovníka. Stěžovatel pak tyto další skutečnosti – okolnosti ukončení pracovního poměru – uvedl v odvolání pouze okrajově, a nijak je blíže nespecifikoval. Naopak žalovaný zřejmě (byť tuto skutečnost v odůvodnění rozhodnutí nezmiňuje) vycházel z vyjádření Ing. H. ke vznesené námitce podjatosti obsaženého v předkládací zprávě. Podle něj ukončení předmětného pracovního poměru neprovázely žádné negativní okolnosti, Ing. H. naopak ocenil, že tehdejší ředitel stěžovatele mu při uzavírání dohody vyšel vstříc. Lze pouze dodat, že pokud stěžovatel považoval konkrétní okolnosti ukončení pracovního poměru za takové povahy, že zakládaly pochybnost o podjatosti Ing. H., měl a mohl je uvést při vznesení námítky ve svém odvolání.

V žalobě a v kasační stížnosti stěžovatel své tvrzení o podjatosti Ing. H. staví výhradně na způsobu postupu tohoto pracovníka v předmětném správním řízení. V žalobě konkrétně namítal, že Ing. H. veden snahou poškodit stěžovatele shromažďoval pouze důkazy v jeho neprospěch, zatímco důkazy v jeho prospěch hodnotil jako nepodstatné nebo nepravdivé, a dále v tom, že žalovaný snížil Ing. H. udělenou pokutu na polovinu.

Důvodem pro pochybnost o nepodjatosti však může být poměr pracovníka správního orgánu k věci, k účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům, a nikoli způsob, jakým pracovník správního orgánu vede správní řízení či samotný výsledek tohoto řízení. Na tomto místě Nejvyšší správní soud znovu opakuje, že konkrétní okolnosti, které by svědčily existenci (negativního) poměru Ing. H., stěžovatel neuvedl (a to ani v řízení před soudem).

Žalobní námitky stěžovatele proti postupu prvostupňového správního orgánu pak lze vnímat pouze odděleně od námítky podjatosti pracovníka správního orgánu, a to jako námitky procesního charakteru. Se všemi těmito námitkami se pak krajský soud dostatečně vypořádal; jednoznačně vyložil, jak správní orgán pochybil při provádění důkazů – svědeckých výpovědí a zároveň vysvětlil, proč tento postup nemohl mít

v projednáváním případě vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Pokud jde o snížení pokuty žalovaným na polovinu, i zde krajský soud vysvětlil svůj postoj a odkázal na důvody žalovaného, z jehož rozhodnutí je zřejmé, že ve své úvaze žalovaný vycházel z toho, že uložená pokuta není jedinou platební povinností, která v důsledku předmětné havárie stěžovatele zatíží. Odůvodnění rozsudku krajského soudu však stěžovatel v těchto ohledech nijak nezpochybňuje.

Stěžovatel v kasační stížnosti v dané souvislosti dále namítá, že jej měl Ing. H. poučit o tom, jaké důkazy měl předložit ke své obhajobě a k argumentaci o snížení pokuty. Jak již uvedl v napadeném rozsudku krajský soud, jednatel žalobce byl v průběhu prvostupňového řízení seznámen s podklady a byl mu dán prostor, aby navrhl doplnění těchto podkladů. Poučovací povinnost správního orgánu stanovenou obecně v souvislosti se zásadou úzké součinnosti v ustanovení § 3 odst. 2 správního řádu však nelze vztahovat na jiná než procesní práva a povinnosti účastníka řízení. Správní orgán tedy může a má účastníka řízení poučit o možnosti předkládat návrhy důkazních prostředků, které by svědčily v jeho prospěch, nemůže však již účastníka poučovat o tom, jaké skutečnosti má prostřednictvím navrhovaných důkazů prokazovat. Ostatně zejména s ohledem na obsah odvolání podaných stěžovatelem v rámci správního řízení nelze konstatovat, že by stěžovateli postup správního orgánu prvního stupně jakkoli bránil v uplatnění skutečností, které mohly mít vliv na výši uložené pokuty.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti trval na námitce, že skutečnost, že byl v oznámení o novém projednání věci ze dne 18. 8. 2006 (stěžovatel v kasační stížnosti tento přípis označuje jako „oznámení o zahájení správního řízení“) označen za pachatele správního deliktu, mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí správních orgánů ve věci samé.

Oznámení o novém projednání věci zaslal správní orgán prvního stupně stěžovateli po té, co žalovaný na základě odvolání stěžovatele zrušil jeho v pořadí první rozhodnutí o uložení pokuty podle § 119 vodního zákona stěžovateli za správní delikt a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Žalovaný toto rozhodnutí zrušil, protože dospěl k závěru, že správní orgán prvního stupně nesprávně kvalifikoval správní delikt stěžovatele. Konstatoval, že při předmětné havárii došlo v rozporu s příslušným vodoprávním povolením k vypuštění nepředčistěných zaolejovaných odpadních vod do vodního toku, čímž stěžovatel porušil ustanovení § 38 odst. 3 vodního zákona. Za takové jednání měla být stěžovateli uložena pokuta nikoli podle § 119, ale podle § 118 vodního zákona.

Správní orgán prvního stupně pak v oznámení o novém projednání věci ze dne 18. 8. 2006 zrekapituloval závěry žalovaného a seznámil stěžovatele s tím, že pro účely dalšího řízení bude vycházet ze závěrů nadřízeného správního orgánu. Znovu jej poučil o možnosti vyjádřit se k podkladům správního řízení, případně navrhnout podklady nové.

Stěžovateli lze přisvědčit v tom, že správní orgán prvního stupně pochybil v tom, že v uvedeném oznámení reprodukoval závěry žalovaného a vymezil předmět dalšího projednávání takovým způsobem, že některé formulace by samy o sobě (bez dalšího kontextu oznámení) mohly vzbudit dojem, že o odpovědnosti stěžovatele za předmětný správní delikt bylo již pravomocně rozhodnuto.

Lze se domnívat, že tyto nevhodné formulace mohly být zapříčiněny tím, že právní úprava řízení ve věcech správního trestání právnických osob není (dosud) kodifikována v předpise, který by byl zvláštní k obecné úpravě správního řízení, jako je tomu např. u přestupkového řízení. Správní orgány se pak mohou v praxi potýkat s problémem, jak přesně v průběhu správního řízení označovat právnickou osobu, s níž je řízení o odpovědnosti za správní delikt vedeno; např. přestupkový zákon v § 73 jasně stanoví, že fyzická osoba, proti níž je řízení o přestupku vedeno, se označuje jako „obviněný z přestupku“ a v této souvislosti deklaruje, že na obviněného se hledí jako by byl nevinný, pokud nebyla vina pravomocně vyslovena.

Nejvyšší správní soud nicméně považuje za podstatnou především tu skutečnost, že i po té, co správní orgán zaslal stěžovateli uvedené oznámení, správní řízení náležitým způsobem pokračovalo. Stěžovateli byla dána možnost se k změně právní kvalifikace vyjádřit a navrhnout v této souvislosti opatření dalších podkladů pro rozhodnutí. Možnosti vyjádřit se stěžovatel využil a správní orgán prvního stupně se pak s tímto vyjádřením ve svém v pořadí druhém rozhodnutí vypořádal. Doplnění podkladů pro rozhodnutí stěžovatel ve svém vyjádření nepožadoval a lze tedy uzavřít, že stěžovatel byl se všemi podklady pro rozhodnutí správního orgánu seznámen.

Zdejší soud proto uzavírá, že ani shora popsaným postupem správního orgánu nebyl stěžovatel nijak zkrácen, pokud jde o uplatnění prostředků jeho obrany proti nové právní kvalifikaci správního deliktu. Za této situace tedy nelze považovat popsané skutečnosti za takové porušení práv stěžovatele, které by mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé a v tomto ohledu se tedy Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje se závěrem krajského soudu.

IV./b

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou stěžovatele, podle níž byla ve správním řízení posuzována pouze jeho odpovědnost za správní delikt, a nikoli také odpovědnost společnosti Purum s. r. o. Vedení správního řízení vůči této společnosti pak mohlo podle stěžovatele mít vliv na posouzení míry jeho odpovědnosti za předmětnou havárii, což se mohlo odrazit i ve výši stěžovateli uložené sankce, která by se tak rozdělila mezi více subjektů podle podílu na odpovědnosti za správní delikt. V této souvislosti stěžovatel poukazuje na nové skutečnosti, které se dozvěděl v souvislosti se žalobou Libereckého kraje na náhradu nákladů sanačních prací při znečištění řeky Jizery po předmětné havárii.

Nejvyšší správní soud v první řadě považuje za potřebné vyjasnit, že ze spisu vedeného správními orgány vyplývá, že správní orgán zahájil i řízení o správním deliktu se společností Purum s. r. o. a přestupkové řízení proti pracovníkovi této společnosti. To je ostatně zcela patrné i z odůvodnění napadeného rozsudku, v němž se krajský soud zabýval použitelností důkazních prostředků, které správní orgán opatřil v přestupkovém řízení, i v řízení o správním deliktu stěžovatele. Nicméně tato skutečnost a stejně tak i stěžovatelem citované tvrzení společnosti Purum s. r. o. obsažené v jejím vyjádření k žalobě Libereckého

kraje, že proti ní žádné řízení o správním deliktu vedeno nebylo, jsou pro nyní souzenou věc naprosto bezpředmětné.

Obecně lze konstatovat, že není vyloučeno, aby určitý následek (např. znečištění vodního toku) byl způsoben jednáním či opominutím více právnických osob, (a to případně i v souběhu s přestupkem fyzické osoby). V takovém případě správní orgány zkoumají odpovědnost každé z právnických osob ve vztahu k jí porušené právní povinnosti samostatně a těmto právnickým osobám jsou pak sankce udělovány rovněž samostatně; situaci, kdy by se jednalo o společnou odpovědnost dvou nebo více právnických osob za tentýž správní delikt, si lze teoreticky představit v případě porušení společné povinnosti, např. povinnosti týkající se společné věci apod.

Předmětem nyní souzené věci však není otázka odpovědnosti společnosti Purum s. r. o. za porušení povinností této společnosti stanovené, ale pouze a jenom otázka naplnění podmínek odpovědnosti stěžovatele za správní delikt, za nějž mu byla správními orgány udělena pokuta - vypuštění odpadní vody do vod povrchových v rozporu s vodním zákonem, a tedy s povolením, které mu k vypouštění vody uděleno. Skutečnost, zda bylo proti společnosti Purum s. r. o. vedeno správní řízení pro porušení jejích povinností či nikoli, resp. zda tato společnost své povinnosti také porušila či nikoli, nemůže vést k jakémusi rozdělení sankce za správní delikt, u něhož byla posuzována odpovědnost stěžovatele. V tomto směru stěžovatel v kasační stížnosti zaměňuje ukládání sankcí za správní delikty právnických osob s otázkou, která z právnických osob a v jaké míře by měla nést náklady sanačních prací, což však může být předmětem řízení o zmiňované žalobě Libereckého kraje.

Krajský soud pak v otázce naplnění podmínek odpovědnosti stěžovatele s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2006, č. j. 4 As 37/2004 - 78, vyložil, že v případě správního deliktu podle § 116 vodního zákona jde o odpovědnost objektivní, kdy subjekt tohoto deliktu odpovídá za způsobený následek bez ohledu na zavinění, přičemž vodní zákon ani pro takový případ nestanoví liberační důvody. Krajský soud zdůraznil, že správního deliktu podle § 116 odst. 1 písm. b) vodního zákona se dopustí vlastník zařízení (mající povinnosti dle § 38 odst. 3 téhož zákona) nejen tím, že sám prostřednictvím svých pracovníků (či prostřednictvím pracovníků jiného konajících na jeho pokyn) takovou vodu vypustí, ale i tím, že dopustí, a to i bez jeho vědomí, aby prostřednictvím jeho zařízení nepředčištěná voda unikla. Zákonnou povinností stěžovatele tedy podle krajského soudu bylo řádně pečovat o správné užívání lapolu, a právě tuto povinnost (stanovenou § 38 odst. 3 vodního zákona) stěžovatel porušil. Na tomto závěru podle krajského soudu nemohla nic změnit ani skutečnost, že nepředčištěnou vodu vypustil pracovník společnosti Purum s. r. o. (ať již zcela svévolně či na pokyn pracovníka stěžovatele), která konala na základě smlouvy s Českými drahami, a. s.

Stěžovatel však toto posouzení krajského soudu, pokud jde o charakter odpovědnosti za předmětný správní delikt a naplnění podmínek takové odpovědnosti v daném případě, nenapadá. Za své jediné pochybení považuje skutečnost, že lapol u vrátnice nebyl zabezpečen tak, aby do něj nemohly být vypuštěny nepředčištěné odpadní vody bez násilného otevření. Poukázal přitom na skutečnost, že všechny stoky do Odolenovického potoka jsou volně přístupné.

K tomu tedy Nejvyšší správní soud uvádí, že nelze zaměňovat „násilné“ otevření poklopu lapolu, při němž je překonávána určitá překážka bránící neoprávněnému otevření, a otevření poklopu, němuž je třeba vyvinout pouze sílu odpovídající jeho hmotnosti. I z fotografické dokumentace z místního šetření ze dne 4. 8. 2005, která je součástí správního spisu, je zřejmé, proč správní orgány dospěly k závěru, že předmětný lapol nebyl (vůbec) zajištěn proti neoprávněné aplikaci znečišťující látky; odklopení poklopu lapolu nebránila žádná překážka. Ostatně o tom, že lapol ve skutečnosti nijak zabezpečen nebyl, svědčí i poukaz stěžovatele na skutečnost, že veškeré stoky v dané lokalitě jsou přístupné. Míru povinnosti zabezpečení lapolu však nelze určovat paušálním odkazem na nezabezpečení zařízení jiných subjektů v dané lokalitě; tato skutečnost nijak nesvědčí o tom, že zabezpečení předmětného lapolu nelze po stěžovateli s ohledem na funkci, jakou toto zařízení plní, či lépe řečeno s ohledem na to, jak závažné znečištění hrozí při vypuštění nepředčistěných vod u stěžovatele, rozumně požadovat.

V této souvislosti lze do jisté míry přisvědčit i názoru krajského soudu, podle něhož o ledabylosti péče stěžovatele o předmětný lapol svědčila i skutečnost, že vrátnice areálu stěžovatele nebyla v danou dobu obsazena. Tento názor je však s ohledem na uvedené korigovat v tom směru, že i tato skutečnost přispěla k absenci jakéhokoli zabezpečení předmětného lapolu; z uvedeného však nelze vyvodit, že by zabezpečení lapolu muselo nezbytně spočívat v celodenním obsazení vrátnice areálu, ale mohlo mít podobu mechanické překážky apod.

Na základě všech výše uvedených důvodů neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele důvodnou a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nenáleží mu proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť z obsahu spisu vyplývá, že mu žádné náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. července 2008

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu